UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via Regia Ad Perfectionem

Nieremberg, Juan Eusebio

Antverpiae, 1644

Capvt XXI. De Intentionis puritate, ad divinæ voluntatis impletionem necessariâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-46802

Visual Library

Divinæ Providentiæ permittentis, inque illius gremio & sinu, quasi infantuli ad amantissimæ matris suæ ubera, suavissimè securissimeque quiescentis.

CAPVT XXI.

De intentionis puritate, ad divinæ voluntatis impletionem necessariâ.

POsteaquam se quis ipsum deseruit & reliquit, cunctaque desideria sua missa faciens voluntati propriæ omnimodè renuntiavit, rectissimam jam ingressus est viam, ad omnes actiones suas Creatori suo dedicandas, ejusque sanctissimam ubique voluntatem sincera puraque intẽtione adimplendam: quam revera constantes servare nũquam poterit, quem proprius amor vinctum tenet atque impeditũ. *Primò* quidem: quia summam experietur difficultatem, in operibus suis propter solam Dei voluntatem exsequendis, qui propriam voluntatem retinet divinæque resistit. atque ut demus, unum illum alterũmve opus Dei amore facere, mille alia, non solùm quæ ex se mala sint supplicioque digna, verùm ipsa adeò opera sancta & bona, faciet impulsu amoris proprii, eaque sinistrâ intentione omnino corrumpet, ita vt pœnam

nam potiùs quàm gloriam mereantur: aut certè illa adulterabit vitiabitque, Intentionem aliquam minùs bonam admiscendo, quâ operis meritum vel imminuatur, vel impediatur.

Secundò. Etiamsi divinam ille voluntatē exsequi cupiat, bono id tamen commodoque suo præstabit numquam, propter insignem calliditatem dolosque amoris proprii, qui res omnes pro libitu suo depingendo, suisque semper utilitatibus serviendo, eidem persuadebit, multa ad Dei obsequium pertinere, quæ nullo modo pertinent: atque ita, quia aliquando apertè repugnat amor hic proprius aliquando occultè nos fallit & mentitur; numquam ex ullo opere nostro fructum aliquem capiemus, nisi mactemus inimicum hunc tam familiarem & domesticum, qui tātò nobis est perniciosior, quantò benevolentiorem se fingit, nostrorumque commodorum studiosiorem.

Et verò, si aliud nullum emolumentum, mortificationem propriæque voluntatis renuntiationem consequeretur, quàm quòd ab animâ obstacula removeat & nebulas, ut veritatem agnoscamus, actionesque nostras pura intentione, propter solum

lum Dei amorem, ejusque justissimæ, sanctissimæ, nobisque utilissimæ voluntatis adimpletionem, perficiamus, adhuc tamen omnis labor & industria nostra in hoc collocata, ipseque adeò sanguis propterea profusus, rectè utiliterque impenderentur.

Purâ intentione facere quidquid facimus, res una est omnium quæ esse possunt æquissima, Deoque imprimis debita. Quemadmodum enim colonus, qui arborem plantat, ad illius fructus jus habet: ita Deus, à quo conditi sumus, tantò amplius in nos sibi juris vendicat, quantò plura in nobis fecit. Quapropter debentur illi omnes hominis fructus, qui non sunt nisi ipsius opera: quæ illi negamus, & quodammodo furamur, quando ea non offerimus & dedicamus Creatori nostro, sed vel propter alium finem malum, aut non bono fine eadem perficimus.

Rationem porrò & severitatem, quâ in fructibus istis colligendis usurus est Deus, clarè diserteque idem ipse nobis declarat in Evangelio, quando veniens *ad fici arborem, & nihil inveniens præter folia*, etsi *non erat tempus* ficuum, nihilominus ei maledixit, *& arefacta est continuò*

nuò ficulnea. (a) quæ fuit imago & ſpecimen ejus, quod accidit hominibus: à quibus multò æquiùs dictrictiuſque Majeſtas divina fructus repoſcit, quàm ab arbore quàm ſevit, ullus agricola, propterea quòd hic contentus ſit, ſi ſemel in anno fructus ex ea decerpat, quos Deus omni exigit tẽpore. quin etiam, ſi ſic loqui liceat, tantopere expetit delectaturque idẽ his fructibus, ut iis, quæ judicio noſtro ipſi debentur, minimè acquieſcat, ſed velit inſuper poſtuletque copioſiores à nobis fructus, quàm dare poſſe videamur: uti ſatis apparet in eo, quod ficulneæ uſu vênit, à quâ, quo tempore non oportebat, cumque naturaliter eſſent impoſſibiles, fructus nihilo ſecius colligere cupiebat.

Etſi verò fieri poſſit, ut Deo ſatisfaciamus in iis, quæ præcepta ipſius à nobis petunt, & plurima ad hæc ſupererogationis opera adjungamus: hoc tamen præſtando, iis, ad quæ nos (pro acceptis ab infinita ejus liberalitate beneficiis, proque illis, quę juxta ſanctiſſimam voluntatem ſuam, quæ cupit, ut ſimus perfecti, ſicut ipſe perfectus eſt, ſuggeſſit ſaluberrimis monitis) obligatos fatemur, revera non ſatisfacimus. Cujus

a Matth. 21. v. 19. & Marci 11. v. 13.

jus rei princeps caussa est, bonæ puræque Intentionis defectus: ideoque pro eximia sua clementia, de illius dignitate & præstantia tam severè nos admonuit benignissimus Deus, tamque vehementer eamdem nobis commendavit.

Hunc servum Dei hâc de intentionis puritate sensum manifestè nobis produnt verba ejus, qui talentum acceptum absconderat, & quia fructum in eo nullum fecerat, ejectus est in tenebras exteriores, cùm Dominum ille suum *metere* dixit, *ubi non seminavit*: (a) quæ etsi cum ratione & jure optimo posset, ad nostrã tamen instructionem; refutare Dominus noluit. Quòd si igitur objici sibi ille passus est, ibi, ubi non seminavit & plãtavit, fructus se expectare, quomodo non eosdẽ flagitabit, ubi tali id cum cura fecit, uti in homine; quem tanto sumptu excoluit, ut ei uberiùs irrigando, pretiosum Sanguinem suum profundere non dubitaverit. Atque ita se res habet. Ex actionibus quoque non obligatoriis neque cum virtute coniunctis, sed liberis & indifferentibus, fructus optat colligere, vultque eas, amore sui, fructuosas fieri & meritorias, non ex operibus tantùm iis, ad quæ necessi-

a Matth. 25. v. 24.

cessitate adstringimur, verùm ex illis etiam quæ spontè suscipiuntur, & ex se bona non sunt, fructũ habere percupiens. Cùm igitur Deus tam rigidum se hac in re accuratumque exhibeat Censorem, & ab omnibus rebus fructus deposcat, omnesque nostras actiones ad bonũ finem fieri velit, cur adeò negligentes & improvidi sumus, operaque exsequimur huic voluntati planè contraria, quæque bono fine fieri nullatenus possunt? qualia ea quæ mala sunt, immo & bona, quoties non bono fine fiunt, adeoque pereunt. Arbores quasdam reperire est quarum fructus cùm terram attingunt, computrescunt: his simillimę sunt actiones nostræ. Si enim intentio, quâ eas facimus, terrenum aliquid spectet, quantumcumque bonæ illæ pulchræque videantur, in solidum dispereunt & pessundantur.

Verùm si nos ipsos consideremus, reperiemus majus detrimẽtum nobis dari nullum posse, quàm quòd de recta in operibus nostris intentione parum adeò laboremus: qui est naturæ nostræ abusus ignominiosissimus. Nam uti finis hominis, unicus & solus est Deus: ita Deũ ille omniũ actionum suarum finem habere propositum debet, quas si alioversum dirigit, intolerabili

ſemet-ipſum atque enormi afficit injuriâ, rem inconvenientiſſimam abſurdiſſimamque, & maculam turpiſſimâ dignitatis ſuæ in ſe admittens. Cui etenim non videatur abſonum imprimis & inconcinnum, ſi pincerna phialâ ad hoc paratâ, ut Rex quiſpiam potentiſſimus ex ea bibat, abuteretur pro vaſe immundo, fœtentique illâ cœno ſordibuſq; impleret? aut ſi ſceptrum, quod inſigne eſt auctoritatis Majeſtatiſque regiæ, ad ſordidos canales & cloacas repurgandas adhiberet? Si quem res iſtæ ſenſum accepiſſent, quantoperè eas de hac tantâ indignitate & dedecore expoſtulaturas arbitramur? & tamen natura eas ſua & ſubſtantia ad tam nobilem finem non deſtinavit, ſed ars ſola peritiaque aurificis, & diſpoſitio induſtriaque humana. Quantò verò depravatio fœditaſque turpior exiſtimari debet, ſi homo, non artificio alieno, ſed ex natura eſſentiaque ſua & diſpenſatione divina conditus & ordinatus ad ipſummet Deum, majoremque ipſius gloriâ, diſtineatur curis aliis multò vilioribus, infinitieſque ampliùs differentibus, quàm os manúſve regiæ, cum maximâ immunditiâ comparatæ? Res enim hæ omnes eodem creaturarum ordine, quæ ſe infinitè nequa-

quam

quam excedunt, universæ continentur: inter Deum autem & quemcumque alium finem creatum, distantia intercedit infinita. Quare vel hinc discat homo quanti sit momenti, ut cuncta purâ fiant intentione, ad honorem Dei, neque ad alium sinistrum finem detorqueantur abjicianturque: cognoscat item, quàm gravi, intentionis puritatem non conservando, semet-ipsum damno atque dedecore afficiat.

Quod ut tantò perspiciatur clariùs illud adverti debet, quòd solo perverso rerum usu, earumque à fine suo aversione, etiamsi id fiat ob rem aliam finemque digniorem & excellentiorem, ad quem ordinatæ aptęque non sint, insignis rebus ipsis injuria ignominiæque nota imponatur. Exempli loco accipio hominem, diversis mediis, quæ ad unum eundemque finem juvare nequeunt utentem; id quod adeò ineptum absonumque est, ut nemo futurus sit quin stultitiam id manifestũ interpretetur: velut siquis pauxillũ nivis sumat, ad pastillos conficiendos, suffitumque excitandum, atque ad beneolentes aquas inde exprimendas, quibus Rex consecretur & inungatur, aut si ex Rustici ligone, Imperatori vestiẽdo crispantem contexat purpuram. Major demen-

dementia ſtoliditaſq; nec cogitando fingi ulla queat. Atqui omnis iſthæc tam multiplex ſtultitia exercetur, quotieſcumque à ſuo res fine avertimus, eoſque in uſus ipſas adhibere nitimur, ad quos factæ non ſunt, nec quadrant. quin & rebus ipſis injuriam facimus, eas ad quæ non cõducunt, etſi ceteroqui excellentiora, applicando: cùm ſic inutiles, damnoſæque & prorſus abjectę relinquantur. rerum enim bene ordinatarum pretium & æſtimatio, colligenda eſt ex aptitudine ſola & ordine, quem habent ad ſuum finem: atque uti, cùm ad alium diverſum illæ finem referuntur, cum eo nullo modo conveniunt, ita nihili quoque æſtimantur.

Iam verò ſi ſit dementiæ inſanięque manifeſtum argumentum, iniquiſſimum quoque & non ferendum, à proprio res fine detorquere, quantumvis id fiat ob alium finem meliorem, quàm ſtultum erit injuriumque, & homini noxium, ſi ſe ipſe à fine ſuo, qui Deus eſt, abducat: idque non ob finem alium meliorem, ſed infinities viliorem & abiectiorem, quantum nimirum Deus ſuas antecellit creaturas?

Rerum deinde abuſus tantò eſt turpior abſurdiorque, quantò res ipſæ præſtantio-

res

res, quemadmodũ igitur creaturæ ratione & intellectu præditæ, nobilissimę omnium sunt & excellentissimæ: ita cùm à fine illæ suo aberrant, fœditatis, quàm cæteræ, plus habent summæque perturbationis. Atque hoc pacto quisquis se ad Deum finem suum non adiungit, actiones illi suas dicãdo, multis modis nocet sibimet-ipsi. *Primò* quidem, quoniam seipso abutitur, dum sine ullo commodo, imperitè prorsus à fine se suo abstrahit & avertit. *Secundò*, quia ad alium se finem abjicit, longè inferiorem. *Postremò*, quandoquidem nobilissima est & præcipua totius Mundi creatura. Quò regula aliqua politior est rectiorque, quò vas pretiosiùs & concinniùs elaboratum, hoc magis illa deturpat rimula aliqua, exiguaq; curvatura seu obliquitas: & quantò regia purpura splendidior est præstantiorque, tantò facilius labecula in eâ observata displicet. Eodem planè modo, tametsi res modica esset, in qua intentionem nostram à Deo averteremus, probrosa tamen inconvenientia censeri deberet.

Nondum satis errorem illum declaravimus, quem quis, non omnes actiones suas Deo consecrando, committit. Nam non deflectit ille solùm à fine suo, qui est abu-

abusus intolerabilis, etiam in materialibus sensuque carentibus rebus, ut jam vidimus: verùm hoc ampliùs grassatur violenter, efficitque contorsionem ac distractionem longè perniciosiorem, cùm ipsi etiam fini vim adferat, rerum naturas invertendo, èque medio finem, & ex fine medium faciendo, quæ monstrosa est dissonantia, duplexque stultitia: perinde ac si pictor certò sibi persuaderet, non picturam penicillo sed penicillum picturâ fieri oportere. Multò major est insolentia imprudentiáque, cùm homo intentionem suam à Deo separatam abjunctamque; defigit in creaturas, quæ homine inferiores, immo propter ipsum hominem factæ sunt. tum etenim non disjungit se modò homo à Deo, fine suo: sed etiam à seipso, qui est finis omnium hujus Mundi creaturarum, aversus, ad ipsas convertit se, in illisque finem suum collocat, & neque se neque illas ad Deum refert, qui solus est finis ultimus universorum, quod nihil est aliud, quàm ordine perverso ex medio finem, & ex fine medium facere. Quòd si igitur tantâ res quæpiam oneretur injuriâ, dum à fine suo aliorsum detorquetur; quanta illa erit injustitia, cùm ipsum medium pro fine usurpatur?

patur? Accedit, quòd vim ejusmodi & depravationem non fini qualicumque, illo medii vicem utendo, ad aliamque rem inferiorem ordinando, adhibeamus; verùm ipsum ultimum omnium finem, hoc est, Deum, pro medio frequenter servire velimus, eumdemque nostræ, non nostram ipsius voluntati accommodemus: quo nihil iterum præposterum æquè, inconditum & monstrosum cogitari potest.

Videamus nunc itaque, parvíne fortassis intersit, ut puram sinceramque habeamus intentionem, in solum illam Deum dirigendo; nihil neque proprii honoris, neque delectationis, neque utilitatis nostræ caussâ faciendo. Non quamprimùm à Deo declinamus & diuertimus, dignitate mox & existimatione, commodoque omni excidimus; quod David testatur, cùm ait: *Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt.* (a) Nimirum uti res quælibet inutilis efficitur, cùm fine usque suo destituitur & privatur: sic homo, qui non simplici rectaque intentione Deum aspicit, tantumdem valet atque oculis captus jaculator & sagittarius. Christus Magister noster ubi ad intentionis puritatem nos adhortatur, dicit: *Si*

a Psalm. 13. v. 3.

Si oculus noſter *fiserit nequam, totum corpus tenebroſum* fore: (*a*) quia ſi viſus noſter oculiſque intentionis noſtræ Deum non ſpectent, ſed finem alium malum; totus homo, totum ejus corpus, & anima, totaque ſubſtantia, denſiſſimis tenebris cæcaque caligine circumfuſa, honorem, fructum, uſumque planè nullum habent.

Quare ſi bonæ defectus intentionis ita vitiat corrumpitque radicem, opera omnia, etiam nobiliſſimarum virtutum, inde naſcentia, inutilia relinqui, & labores irritos fruſtraque ſuſceptos eſſe, manifeſtum evadit: eò quòd nihil abſque bona intentione Deo placere poſſit. Quocirca verò dixit Richardus Victorinus, Homines ex prava intentione operantes, homicidas eſſe, ſuorumque filiorum, id eſt, actionum peremptores, *Quid enim juvat*, inquit, *bonorum operum prolem gignere, & eam per intentionis depravationem necare? & quale, quæſo, erit, ſi liberorum noſtrorum interfectores conſcientia propria non eſſe convincit?* (*b*)

Mala intentio Salmandræ ſimilis eſt, quæ ad radicem arboris poſita, eam planè ſterilem

a Matth. 6. v. 23. *b* Tractatu de ſtatu inter. hominis, cap. 7. & apud Iac. Alvar. Tom. 2. libr 3. part. 3. cap. 1. ubi de Intentione præclarè diſſerit.

ſterilem reddit. (a) Neque enim unicum iſtud actionibus bonis damnum illa parit, quòd eas dignitate ſuâ ſpoliet & meritis, ſed quòd malas eaſdem, pœnaque & caſtigatione diguas efficiat. Potéſtne jactura aliqua major eſſe? immo non eſt hæc tantummodo jactura, ſed damnum incomparabile. Quidquid ſine hac intentionis ſinceritate, ob ſiniſtrum aliquem finem agitur, aliud non eſt, quàm arida ligna præparare ad ignem purgatorium, noſtramque ipſorum perniciem interitumque promovere. ſimulatque etenim cor intentionemque noſtram à Deo avertimus, nihil ampliùs proficere, nec magis, quàm piſcis extra aquam, conquieſcere poſſumus.

Contrarium experitur, qui actiones ſuas omnes in Deum erigit, illas ſincera intentione, propter ſolius Dei amorem exſequendo, talis namque, quæ ex ſe ſunt indifferentia & inutilia, facit eſſe meritoria: moralium verò virtutum actiones eò attollit, ut in charitatis opera tranſformentur. quin & fieri poteſt, ut, cùm ſine culpâ ſuâ, per errorem multa facit, quia tamen bonâ eâ facit intentione, in

a Vide Plin. l. 19. cap. 7.

in talibus quoque operibus præmio suo non careat? adeoque quidquid agat, meritum suum semper augeat, quæstumque aliquem consequatur. Enimvero qui propter finem tam bonum sua opera peragit, is, ut Sapiens loquitur, *consummatus in brevi, explebit tempora multa:* (*a*) propterea quòd actiones eò sunt admirabiliores præstantioresque, & tantus quis est in conspectu Dei, quantum bonitatis ejus habet Intentio, quæ singularis adeò pretii est & meriti, ut soli Deo bonorum & præmiorum abundè suppetat, quibus eam compenset, isque sibi non satisfaciat, nisi pro ea donet semetipsum.

Hinc Diabolus impiger & indefessus nihil remittit operæ, ut eam pervertat, adulteretque; & perpetuas eidem insidias struit, id quod præclarè explicant ea, quæ acciderunt *Mulieri* illi Apocalypticæ, *amictæ sole*, propter bonam nempe intentionem, quæ totum ejus corpus lucidum reddebat & formosum: ante quam parituram stabat *Draco, ut cùm peperisset, filium ejus devoraret.* (*b*) Pari modo exspectat Dæmon, studetque perdere opera nostra, quæ partus sunt quidam fructusque Iustorum: adver-

a Sapient 4. v. 13. *b* Apoc. 12. v. 1. & 4.

adversus quem prudentissimè illud adhibemus remedii, quod Mulieri huic feliciter evenit; quæ simul ut peperit, *raptus est filius ejus ad Deum, & ad thronum ejus:* (*a*) sic enim actiones etiam nostræ, nisi in Dei ipsas conspectu facimus, & ad ejus gloriam referimus, pari in discrimine versantur.

Quæcumque hactenus diximus, bona sunt & commoda, à purâ intentione collecta; quæ est ipsissima illa *Bona Voluntas*, cui, nato Salvatore, *pacem* promisêre Angeli: (*b*) quia S. Leone testante, *Christiano vera pax est, à Dei voluntate non dividi*. Actiones enim quæ bonâ carent intentione, reverà inquietant turbantque hominem, ob distractiones quas afferunt, quando nos affectibus regendos permittimus, non rationi legique divinæ; & quoties hominibus placere studemus, quod difficilius est quàm placere Deo, rebus sinistrè cadentibus commovemur: cujus turbationis caussa non tam occupationum multitudini est imputanda, quàm quòd non purè propter Deum easdem aggrediamur.

Intentionis denique puritas fons est peren-

a Ibid. v. 5. *b* Luc. 2. v. 14.
c Leo serm. 9. de Nativit. Domini. cap. 1.

perennis gratiarum & beneficiorum divinorum, ſupremum perfectionis culmen, animæ noſtræ cùm Deo vinculum, vitæ hujus ſolatium, cæli clavis, & patentes literæ, nobilitatis noſtræ teſtes, quæ ad congreſſum colloquiumque ipſius Dei, aditum nobis patefaciant.

Sanctus quidam Frater, veſtiario unius è Societate Collegij præfectus, cui nomen Ioannes de Soto, gravi & mortifero, quem prædixerat, morbo decumbens, jam morti proximus acum popoſcit, quam in parietis alicujus rimam inſeruerat. Hîc præſentes, aberrare animum hominis opinabantur: quibus ille. Non deliro, inquit, mentiſque & animi, Dei beneficio, ſanus ſum; quare amore ejuſdem divinæ Majeſtatis, dari mihi velim quod peto. Acceptam itaque acum in manus ſumpſit, dixitque: Hæc mihi cæli clavis erit, hâc paradiſi portas reſerabo, cumque hac mori cupio, & Chriſtum inviſere, Redemptorem meum. Nihil enim hac acu paravi, niſi ſolius amore Numinis, neque filum eâdem trajeci umquam, præterquam ut illi placerem, non aliter quàm ſiipſummet Chriſtum veſtire debuiſſem.

Verùm non in altera modò, ſed in hac quoque

quoque vita puram Deus Intentionem multis gratiis favoribusque remuneratur. Alphonsus Rodriguez vir religiosissimus, Majoricensis Collegii nostri Ianitor, quia quoties fores aperiebat, id facere solebat, tamquam si ipsimet illas Christo Domino panderit, bonum IESVM per eas iugredi, sæpius conspexit.

Quæ hactenus de Intentionis puritate disseruimus, ea non tantùm de actionibus exterioribus accipienda sunt, verùm etiam de interioribus, adeoque minimâ cogitatione affectuque interno : ita ut nihil meditemur, quod ad Dei obsequium, ipsiusque amorem non pertineat, neque lætitiam ullam, quæ non tota in Deo sit, & propter Deum, in cor nostrum admittamus.

CAPVT XXII.

Gradus puræ Intentionis, ad Dei in omnibus voluntatem implendam necessarii.

AD majorem perfectionem, Intentionisque puritatem, & lucra quæ parit commodaque augenda. *Primò* adlaborandum erit, ut actu illam exerceamus, omnia ad Deum referendo, habendoque, uti loquitur